

Shevchenko Andrij. Solving the pedagogical problems of the temporary children's association despite of the stochasticity of upbringing.

The article is devoted to the problem of the consideration of stochasticity in educational work. Complicating and removing the results of educational activity, stochasticity actualizes the issue of teacher training to interact with children's interim organization. Taking into account the peculiarities of the organization of the life of such a child's community, it is possible to solve the pedagogical problems posed.

Key words: *stochasticity, educational work, pedagogical problem, children's association.*

УДК 37.013.42(438)

ШЕВЧЕНКО Ж. М.,

асистент,

Національний університет «Львівська політехніка»,

м. Львів, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У ПОЛЬЩІ

Постановка проблеми. Професійна соціальна робота спирається на фахівців соціальної сфери, котрі відповідають за своєю професійною підготовкою міжнародним стандартам. Виникає потреба у спеціальній програмі підготовки майбутніх соціальних працівників, у якій буде науково обґрунтована мета професійної соціальної освіти, технологія досягнення освітніх цілей, визначені умови їх реалізації. При цьому система соціальної освіти має не просто «вбудовуватися» в професійну підготовку соціальних працівників, що перебуває на стадії реформування в Україні, виступаючи авангардом такої освіти, але й виходити за її межі як своєрідна освітня інновація. Тому це завдання потребує не лише врахування прогресивних тенденцій розвитку світового освітнього простору взагалі, але й наукового осмислення зарубіжного досвіду підготовки висококваліфікованих фахівців для роботи в соціальній сфері зокрема.

Вирішенням соціальних проблем та наданням соціальної допомоги, поряд із численними громадськими організаціями й ініціативами, професійно займаються соціальні працівники, які як окрема професійна група почали існувати в Україні зовсім недавно (на поч. 90-х років ХХ ст.). Саме тому, на нашу думку, для вищих закладів освіти України, де система підготовки спеціалістів для соціальної сфери перебуває на етапі свого становлення, надзвичайно важливо врахувати тенденції у розвитку соціальної освіти за кордоном, а також запроваджувати інноваційні підходи в процес професійної підготовки майбутніх соціальних працівників.

Прогнозуємо, що виявлення прогресивних ідей досвіду практичного аспекту професійної підготовки соціальних працівників у Польщі сприятиме науковому обґрунтуванню стратегії розвитку професійної підготовки фахівців соціальної сфери в Україні на етапі її трансформації та інтеграції у європейський і світовий освітній простір.

Актуальність проблеми врахування європейських вимог до професійної підготовки фахівців із соціальної роботи в Україні, насамперед, у контексті континентальної інтеграції, спонукала нас до проведення такої роботи і визначила мету наукової публікації – актуалізація провідних тенденцій практичної підготовки соціальних працівників у вищій школі Польщі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підготовку професійно компетентного соціального працівника вважають одним із актуальних завдань і предметом тривалої наукової полеміки. Логіко-системний аналіз наукових джерел, практики роботи у вищій школі дозволяють стверджувати, що соціальний працівник –

це багатопрофільний фахівець, тому його підготовка ґрунтується на цілому комплексі дисциплін. Існує величезна палітра відмінностей у моделях підготовки фахівців цієї спеціальності. Поки що немає єдиної міжнародної уповноваженої організації у справі навчання соціальних працівників. Міжнародна асоціація шкіл соціальної роботи (IASSW) не вважає, що загальна міжнародна освіта може мати переваги над освітою, яку можна отримати у власній країні. Проте до системи підготовки соціальних працівників існують загальні вимоги, які стосуються академічних стандартів програми й придатності претендента до роботи [1].

Реформування системи соціальної опіки і допомоги також значно збільшило науковий інтерес до нових сфер соціальної роботи та проблем професійної підготовки висококваліфікованих соціальних кадрів у Польщі, поштовхом до цього стало включення у сучасну модель даної професії додаткових вимог [10, с. 66]. Саме цей аспект став предметом дослідження ряду польських науковців: Юзефи Бронгель, Казімери Вудз, Єви Кантовіч, Аліції Курч, Аліції Маєвської-Галензяк, Єви Маринович-Хеткі, Анжея Олубіньського, Тадеуша Станка, Іоланти Супіньської, Добронегі Травковської, Кшистофа Фриштацького, Єжи Шмагальського та багатьох інших.

Останні десятиліття попереднього століття поповнили українську наукову скарбницю дисертаціями та науковим працями, предметом яких був розвиток освіти в Польщі. Разом з тим, дослідженню аспектів професійної підготовки соціального працівника присвячені лише окремі статті вчених. Зокрема, О. Литвак досліджує історичні витoki становлення професійної підготовки соціального педагога в Польщі, дисертація С. Когут присвячена узагальненню досвіду системи професійної підготовки соціального педагога в Польщі, наукове дослідження М. Перфільєвої – аспектам соціального виховання дітей та молоді з обмеженими можливостями у Польщі тощо.

Вивчення історико-педагогічних джерел, нормативних документів та аналіз сучасних наукових досліджень засвідчує, що практичний компонент професійної підготовки соціального працівника в Польщі кінця ХХ – початку ХХІ століття не був предметом спеціального й цілісного дослідження. Практичну доцільність вбачаємо й у вивченні чинників розвитку і функціонування сучасних систем практичної підготовки соціального працівника під час проходження майбутніми фахівцями видів практик у закладах і установах Польщі.

З метою вивчення польського досвіду підготовки фахівців соціальної сфери на змістовому рівні в нашому дослідженні проаналізовано зміст чинних навчальних програм професійної підготовки у семи державних закладах освіти, підпорядкованих Міністерству народної освіти Республіки Польща. Вибір названих нижче закладів підготовки майбутніх соціальних працівників є цільовим, урахувалися такі чинники відбору, як типи вищих навчальних закладів, доступність документації, регіон функціонування (були підібрані такі ВНЗ, які знаходяться на півночі, півдні, заході, сході та в центрі Польщі). Такий підхід допоможе нам проаналізувати процес підготовки фахівців соціальної сфери в Польщі в цілому та узагальнити всі практичний компонент досліджуваної наукової проблеми [2-10].

Сучасна організаційна структура систем професійної підготовки соціального працівника в Україні і Польщі розвивається як рівнева. У Польщі це такі рівні: ліценціат – магістр. Спеціальності професійної підготовки: опікунська педагогіка, ресоціалізація, порадицтво, андрагогіка, організація і управління закладами освіти, анімація культури. Для прикладу, факультет педагогіки в Польщі (Лодзь) готує фахівців для виховної, викладацької, навчальної та організаційної діяльності. Випускники можуть працювати висококваліфікованими педагогами, вихователями або на інших посадах, що входять у галузь психолого-педагогічної діяльності, соціальної роботи і виховної діяльності. Серед спеціальностей: соціальна політика,

соціальна профілактика та реабілітація, соціальна робота із сім'єю, спеціальна (спецшколи, інтернати, реабілітаційні центри) педагогіка. На усіх факультетах Лодзинського університету схвалюється навчання і практика студентів за кордоном. Лодзинський університет бере участь у таких проектах, як Lifelong Learning Programme (Comenius, Leonardo da Vinci, Erasmus, Grundtvig), Jean Monnet, Erasmus Mundus, Campus Europae і Baltic University Programme [6].

З метою професійного практичного спрямування освітніх програм професійної підготовки майбутніх соціальних фахівців у Варшавському університеті впроваджено силабуси до всіх дисциплін, які представлені в електронній системі, що містять вимоги до курсу, тематику навчальних курсів, критерії оцінювання, кількість кредитів [3]. Силабус (робоча програма дисципліни) – це ретельно прописані правила роботи з курсу для викладача й студента, вид взаємодоговору між ними. Студент здійснює оцінку силабусу з кожної дисципліни та його дотримання викладачем в електронному доступі. Таким чином надаються широкі можливості для вільного вибору освітньої траєкторії розвитку та мотивації студента.

Цінний досвід університету щодо системи обслуговування навчання USOS (створена у Варшавському університеті викладачем і групою студентів, діє в багатьох університетах Польщі та за її межами). Серед можливостей USOS: оцінювання дипломної роботи (короткий опис дипломної роботи студента; файл дипломної роботи; позначка, чи прийнята робота; рецензія викладача; оцінювання роботи, захист роботи).

В університеті для обдарованих студентів запроваджені міжгалузеві гуманітарні студії (MICX) – нова форма організації навчального процесу, віртуальна конструкція з різних факультетів. Вони забезпечують ширшу освітню траєкторію практичного спрямування на перше робоче місце. Головна ідея таких студій: студент потрапляє в університет не на конкретний факультет, а в міжуніверситетську структуру; він є студентом усіх факультетів університету. Особливості міжгалузевих гуманітарних студій: елітність навчання; студентоцентроване навчання; інтердисциплінарність; тьюторство; взаємо- і самооцінювання студентами якості проведення занять; обов'язкова дослідницька робота. Такий науково-дидактичний підхід у формуванні освітньої програми підготовки соціального фахівця забезпечує актуалізацію мотивації на практичний компонент підготовки [3].

Сучасна світова система освіти в Польщі характеризується тим, що щороку все більше вищих навчальних закладів намагаються йти назустріч потребам та інтересам студентів. Це пояснюється і розвитком нових технологій, удосконаленням самої освіти за кордоном, а також динамічністю життя. ВНЗ у світі загалом та в Польщі зокрема запроваджують різні форми навчання майбутніх соціальних працівників для здобуття освіти для зручності молодих людей. Надання майбутнім фахівцям соціальної сфери вибору нестационарних форм навчання сприяє: можливості поєднувати роботу і навчання та здійснювати плавне входження у професію; мобільніше здійснювати волонтерську роботу у соціальній сфері; брати участь у соціальних проектах і грантових програмах; набувати зарубіжного досвіду роботи у соціальній сфері за кордоном; здобувати кілька споріднених або ж різних спеціальностей у в одній або кількох країнах. Форми навчання соціальних працівників в польських університетах представлено на табл. 1.

У вищій школі Польщі велика увага звертається на ефективність самостійного навчання студентів, використання інноваційних технологій, зокрема комп'ютерних, запровадження комплексу спеціальних засобів навчання, активну реалізацію принципу мобільності в навчанні тощо. Так, у Люблінському католицькому університеті Яна Павла II підготовка фахівців із соціальної роботи здійснюється на факультеті Теології. Доступні рівні навчання: бакалаврат (I рівень – стаціонар),

магістратура (II рівень – стаціонар). Соціальний працівник – це соціолог, соціальний психолог та менеджер, що налагоджує роботу з людьми з розрахунку на найбільш оптимальний соціальний результат [4].

Стаціонарне бакалаврське навчання (I рівень). Спеціальності: догляд за інвалідами, хворими та людьми похилого віку, запобігання соціальним проблемам. Стаціонарне магістерське навчання (II рівень). Спеціальності: соціальна робота з сім'єю, спеціаліст із питань сімейної педагогіки.

Випускники спеціальності «Соціальна робота» можуть займати такі посади: соціальний працівник спеціалізованих служб; фахівець державної служби зайнятості; інспектор соціальної сфери; інспектор пенсійного фонду; агент фонду соціального страхування; інспектор благодійного фонду; інспектор з соціальної допомоги; інспектор з призначення пенсій. За період навчання на спеціальності «Соціальна робота» студенти засвоюють понад 60 дисциплін, основними з яких є такі: загальна педагогіка, превентивна педагогіка, реабілітаційна педагогіка, соціальна педагогіка, соціальна робота (теорія і практика), технології соціальної роботи, правові основи соціальної роботи, інформаційні технології в соціальній роботі, методи роботи із спеціальними групами клієнтів, система служб соціальної роботи, принципи активізації в соціальній роботі, конфліктологія та методи вирішення конфліктів, вікова та педагогічна психологія, культурологія, логіка тощо.

Таблиця 1

Форми навчання в польських університетах (за джерелами 2-10)	
Стаціонарне навчання (studia stacjonarne)	Форма навчання, в якій (відповідно до ст. 2, п. 1 (12) закону «Про вищу освіту» від 27 липня 2005 року) не менше 50% навчальної програми читається у безпосередній присутності викладачів і студентів. Стаціонарне навчання проводиться в будні дні, максимум з понеділка до п'ятниці. Як правило, з 8:00–9:00 до 16:00–17:00 години. Тим не менше, багато польських університетів виділяють 1–2 дні на тиждень (крім вихідних) для самостійної роботи студентів поза стінами ВНЗ. Стаціонарне навчання є пріоритетним у системі вищої освіти Польщі.
Нестаціонарне навчання (studia niestacjonarne)	Відповідно до ст. 2, п. 1 (13) закону «Про вищу освіту» від 27 липня 2005 року, це інша, ніж стаціонарна, форма навчання, особливості якої прописуються та затверджуються сенатом вищого навчального закладу. Дана форма вимагає безпосередньої присутності викладачів і студентів при реалізації мінімум 25% навчальної програми. При цьому не менше 60% програми повинно повністю відповідати програмі стаціонарної форми. Навчання в основному триває на один чи два семестри довше, ніж стаціонарне, і є платним як у державних, так і у приватних ВНЗ Польщі. Нестаціонарна форма діє як для I (бакалаврат), так і для II (магістратура) ступеня вищої освіти
Різновиди нестаціонарної форми навчання	
Заочна форма навчання (studia niestacjonarne, zaoczne)	Заняття проходять два рази на місяць (тобто раз на два тижні) або щотижня (рідше) у вихідні дні з ранку (з 8:00–9:00) до самого вечора (до 21:00). Як правило, вони починаються вже із п'ятниці (із 16:00–17:00). Такі нюанси вирішуються сенатом конкретного ВНЗ.
Вечірня форма навчання niestacjonarne, wieczorowe)	Заняття проходять у робочі дні (як і на стаціонарній формі) з понеділка до п'ятниці, але у вечірній час – після 16:00.
Екстернатна форма навчання (studia niestacjonarne, eksternistyczne).	Особлива форма навчання, дозвіл на яку можна отримати від сенату ВНЗ тільки в індивідуальному порядку. Екстернат призначений для студентів заочної форми навчання, які опинились у важкій життєвій ситуації (чому має бути документальне підтвердження), і надається тим, хто вже успішно завершив перший рік навчання. Студенти екстернату продовжують навчатися за програмою заочного навчання, але тепер мають право не

	приходити на лекційні та практичні заняття, а засвоювати все вдома самостійно на підставі списку тем і матеріалів, виданих викладачами. Для таких студентів екзаменаційна сесія передбачена тільки наприкінці академічного року, причому дати іспитів не фіксуються, а встановлюються за домовленістю.
Індивідуальне навчання (indywidualna organizacja studiow (IOS), szkolenia indywidualne)	Специфічна навчальна форма, на яку переводять студента після закінчення першого навчального року розглядаючи конкретні обставини особи. Її запровадили для тих, хто блискуче закінчив рік стаціонарного навчання та має певні обставини або ж вигляді стимулювання (навчальні програми, які фінансують міжнародні освітні фонди). Серед переваг такої форми можна виділити індивідуальний характер програми, ступінь важкості якої відповідає рівню конкретного студента та плану навчання, а також характеризується допомогою викладачів. Перевагами є індивідуалізований контент навчальної програми, в якому ступінь складності матеріалу співвідноситься з рівнем конкретного студента, темпом програми, строками складання іспитів і прямою й непрямою допомогою викладача.
Дистанційна форма навчання або E-Learning (електронне навчання або дистанційне навчання, інтернет-навчання)	Форма, яка передбачає процес викладання й навчання за допомогою персонального комп'ютера та Інтернету без фізичної присутності студента в аудиторії. Найчастіше вона є доповненням традиційної форми навчання у ВНЗ або її частиною, рідше – самостійною формою отримання освіти (в основному курси). Форма навчання E-learning є економічно більш вигідною й на даному етапі активно розвивається у ВНЗ Польщі.

На цій спеціальності готують кваліфікованих фахівців, що забезпечать якісну і швидку допомогу клієнтові на основі глибокого вивчення його життєвих проблем. Характер діяльності вимагає від соціальних працівників знання широкого кола питань: організації системи соціального забезпечення взагалі, відповідного законодавства, елементів соціології та економіки, конкретних прийомів індивідуальної роботи з людьми.

Основою професійних знань соціальних працівників є дві функціональні концепції: по-перше, власне ідея професіоналізму, по-друге, ставлення до прав людини. Ця робота вимагає не тільки певних професійних знань, умінь використовувати найпродуктивніші для кожної конкретної ситуації форми, методи, технології соціальної роботи, а й відповідних особистісних якостей. Особливо важливими є такі індивідуальні якості соціального працівника, як гуманістична спрямованість, особиста і соціальна відповідальність, загострене почуття справедливості, власна гідність і повага до гідності іншої людини, терпимість, ввічливість, порядність, емпатійність (здатність співпереживати, співчувати), готовність зрозуміти клієнта і прийти йому на допомогу, уважність, старанність, щирість, комунікабельність, соціальна адаптованість.

Однією із провідних тенденцій практичної підготовки майбутніх соціальних фахівців на рівні ліценціату та магістерських студій відзначимо наявність наскрізного науково-методичного супроводу зі сторони факультету та кафедри. Так, план наукового та динамічного розвитку факультету суспільних наук Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині на 2016-2018 рр. передбачає впровадження статутного дослідження за темою: «Соціально-педагогічні аспекти та умови процесів професіоналізації, екологічної освіти, соціальної активізації та інтеграції у сфері соціальної роботи. Польські та європейські виміри» [7].

Комплексне дослідження включає в себе вивчення теоретичних і розробки моделей діагностичних тестів з питань професіоналізації та освіти в галузі соціальної роботи, екологічної освіти, мобілізації та соціальної інтеграції, соціальної роботи і розробки різних моделей освіти в галузі соціальної роботи, боротьби з соціальною

ізоляцією і соціальної підтримки окремих категорій замовників конкретних областей (зокрема, Вармінської та Мазурської) Польщі.

Передбачений науково-методичний супровід проходження практики студентами факультету соціальних наук Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині (надалі – ВМУ) забезпечує кафедра соціальної педагогіки, яка розробляє інноваційні освітні програми у таких сферах: соціальна робота (бакалаврат) та педагогіка: освіта для дорослих з соціальним консультуванням (магістр) та сприяє розвитку та впровадженні інновацій у сфері соціальної роботи в регіоні.

На даний час студенти отримують освіту в галузі соціальної роботи на рівні бакалавра та навчання дорослих з соціальним консультуванням на рівні магістра. Випускник соціальної роботи має право працювати як соціальний працівник та помічник сім'ї, а також займатися професійною діяльністю в мережах соціальної допомоги або інших організаціях допомоги. Він також може працювати як соціальний працівник, який працює з прийомними сім'ями, у всіх видах догляду за дітьми, в будинках соціального забезпечення для дітей, центрів підтримки сім'ї та дітей, неурядових організацій, що підтримують дітей та сім'ї в місцевих громадах, або соціальних працівників, опікунів або помічників людей похилого віку в будинках соціального забезпечення або інших центрах підтримки дорослих [7].

Виходячи із вищезазначеного, можемо зробити висновок про те, що проблеми наукових досліджень, які проводяться академічним колективом кафедри соціальної педагогіки, дуже різноманітні. Дослідницькі інтереси членів команди кафедри спрямовані на наступні актуальні питання: педагогічні та соціальні аспекти функціонування сім'ї; моделі професійної підготовки для соціальної роботи; теорія та практика соціальної роботи; соціальна та освітня активізація людей похилого віку; екологічна освіта; соціальні та освітні аспекти дослідження дітей та молоді.

Сучасна трансформація системи професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у Польщі забезпечена на факультеті педагогіки і психології Університету імені Марії Склодовської-Кюрі в Любліні [2]. Особливістю професійної підготовки є те, що майбутні соціальні працівники, студенти різних курсів одного факультету проходять підготовку за різними навчальними планами і навіть за різними напрямками. У змісті роботи нового освітнього напрямку навчання – «Соціальна робота» студентам I-го курсу до вивчення запропоновано дві спеціалізації: «Профілактика у суспільстві» (Profilaktyka społeczna) та «Неповносправність у середовищі» (Niepełnosprawność u środowisku). Водночас на III, IV та V курсі (II курсу немає) також проходить підготовка майбутніх соціальних працівників, але в рамках напрямку «Педагогіка» за спеціальністю «Соціальна допомога і соціальна робота» на двох спеціалізаціях: «Робота з сім'єю» (Praca zrodzina) та «Ринок праці та консультування» (Rynek pracy i doradztwo zawodowe). Щодо практичної підготовки слід зауважити, що обов'язковим для студентів є проходження восьми тижнів неперервної практики в закладах соціальної роботи (4 рази по 2 тижні з відривом від навчання, 4 кредити ECTS). Навчальний план включає рекомендації щодо місць проходження практики. Після II семестру рекомендовано проходити практику в осередках допомоги сім'ї, будинках одиноких матерів; після III семестру – в будинках престарілих, дитячих будинках, в закладах, що надають термінову підтримку дітям в складних життєвих ситуаціях, закладах для бездомних; після IV семестру – у громадських неурядових організаціях, центрах зайнятості, біржах праці, закладах посередництва з працевлаштування; після V семестру – у центрах кризового втручання, закладах терапії.

Висновки і перспективи подальших досліджень. За результатами дослідження простежено тенденції розвитку сучасної системи професійної підготовки соціальних працівників у Польщі: відповідність загальноєвропейській спрямованості

до ранньої спеціальної підготовки всіх фахівців соціальної сфери; двосторонній зв'язок між розвитком наукової школи соціальної роботи та системою професійної підготовки; підготовка соціального працівника в навчальних закладах церкви; децентралізація управління професійною підготовкою; швидке реагування системи на зміни соціального характеру, запити регіонального ринку праці.

Характеризуючи сучасні тенденції підготовки майбутніх соціальних працівників у вишах Польщі, зазначимо, що правова сторона питання частково врегульована, оскільки діє ряд нормативних документів, зокрема, «Закон про професію соціального працівника»; підготовка фахівців проводиться на базі колегіумів працівників соціальних служб та у вищих навчальних закладах; підготовка майбутніх соціальних працівників у вузах проводиться двома шляхами: на I освітньому рівні нового напрямку «Соціальна робота» та або на I та II освітніх рівнях за спеціалізацією «Соціальна робота» на одному з вищевказаних напрямів. Отже, розвиток практичної підготовки соціальних працівників у Польщі (кінець XX і початок XXI ст.) як особливої цілісності й органічної частини освітньої системи вищої школи, її закономірності й тенденції можуть стати основою для використання нагромадженого досвіду в сучасних умовах підготовки фахівців для соціальної роботи в Україні.

Виконане дослідження, певна річ, лише актуалізує питання доцільності вивчення досвіду практичної підготовки майбутніх соціальних працівників у вищій школі Польщі та впровадження позитивних тенденцій у практику роботи вищих закладів освіти України. До перспективних напрямів її подальшого вивчення ми віднесли: дослідження форм волонтерської діяльності як чинника професійного становлення майбутнього соціального працівника; напрямів взаємодії закладів освіти з роботодавцями та іншими соціальними партнерами та проходження видів практик майбутніми фахівцями соціальної роботи, як важливих компонентів їх кваліфікованої професійної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарук І. І. Зарубіжний і вітчизняний досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності / І. Бондарук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». – 2013. – Випуск 29. – С. 29-33.
2. Державний університет ім. Марії Склодовської-Кюрі в Любліні. Факультет педагогіки і психології (Люблін, Польща) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://umcs.lublin.pl>. – [Назва з екрану]
3. Варшавський університет (Варшава, Польща) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sumdu.edu.ua/images/stories/gen_info/structure. – [Назва з екрану].
4. Люблінський Католицький Університет Яна Павла II . Соціальна робота (Люблін, Польща) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://study.lublin.eu/ua>. – [Назва з екрану].
5. Факультет соціальної роботи в Польщі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.osvitapol.info/fakulteti/fid/202>. – [Назва з екрану].
6. Факультет соціальної роботи в Польщі. Лодзінський університет (Лодзь, Польща) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.uni.lodz.pl/>. – [Назва з екрану].
7. Факультет Суспільних Наук (Wydział Nauk Społecznych) Кафедра суспільної педагогіки (Katedra Pedagogiki Społecznej) Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wns.uwm.edu.pl/ps>. – [Назва з екрану].

8. Форми навчання в польських університетах – Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : osvita.ua/abroad/higher_school/poland/42747/. – [Назва з екрану].
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełnia uczelnia, by prowadzi studia międzykierunkowe oraz makrokierunki // Dziennik Ustaw. – 2007. – Nr 164. – poz.1166.
10. Pracownik socjalny wybrane problemy zawodu w okresie transformacji społecznej / [Iwona Dąbrowska – Jabłońska, Alicja Kulcz, Piotr Sikora oraz inni]: pod redakcją Józefy Brągiel i Alicji Kulcz – Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2002 – 177 s.

Шевченко Жанна Михайлівна. Трансформації технологій навчання у практичній підготовці соціального працівника у Польщі.

Актуалізовано досвід трансформацій технологій навчання у практичній підготовці соціальних працівників у вищій школі Польщі. З'ясовано, що підготовка соціальних працівників у Польщі є складним і динамічним процесом, який перманентно змінюється відповідно до міжнародних стандартів, нормативних вимог, соціальних змін та потреб на даний вид послуг. Виявлення прогресивних ідей досвіду практичного аспекту підготовки соціальних працівників у Польщі сприятиме науковому обґрунтуванню стратегії розвитку професійної підготовки фахівців соціальної сфери в Україні на етапі її трансформації та інтеграції у європейський і світовий освітній простір.

Визначено перспективи дослідження напрямів взаємодії закладів освіти з роботодавцями та іншими соціальними партнерами у процесі професійної підготовки та проходження видів практик майбутніми фахівцями соціальної роботи.

Ключові слова: професійна підготовка, соціальна робота, соціальні працівники, соціальна сфера, соціальна допомога, соціальна опіка, ліценціат, магістр.

Shevchenko Schanna. Transformation of teaching technology in the practical training of a social workers in Poland.

The experience of social workers practical training in the Polish higher education institution has been updated. It has been shown that the preparation of social workers in Poland is a difficult and a dynamic process, which is permanently changing in accordance with international standards, regulatory requirements, social changes and needs of the type of service. Identification of progressive ideas in the practical aspect of social workers preparation in Poland favours scientific substantiation of the Strategy for the development of vocational training of specialists in the social sphere in Ukraine at the stage of its transformation and integration into the European and world educational space .

Prospects for the development of the relationship between educational institutions and employees and other social partners in the process of vocational training and the passing of future specialists probation practices in social work have been determined.

Key words: vocational training, social work, social workers, social sphere, social assistance, social welfare, license master.